

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 77 0 P 081547 22 Rev
Banjaluka: 26.5.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanja Bundalo, predsjednica vijeća, Senad Tica i Gorjana Popadić, član vijeća, u pravnoj stvari tužitelja S.M., B., Š., koga zastupa punomoćnik M.K., advokat iz B., protiv tužene M.M. iz P., koju zastupa punomoćnik R.Ć., advokat iz B., radi utvrđenja, vrijednost spora 35.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 081547 19 Gž od 4.2.2022. godine, na sjednici održanoj 26.5.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužene za naknadu troškova revizionog postupka u iznosu od 842,40 KM.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 081547 17 P od 20.5.2019. godine, usvojen je tužbeni zahtjev tužitelja i utvrđeno da tuženoj ne pripada pravo da zahtjeva od tužitelja naplatu prinudnim putem novčanih potraživanja utemeljenih na presudi Osnovnog suda u Novom Gradu broj P-211/00 od 8.4.2004. godine i rješenju Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Gž-06-000353 od 23.3.2006. godine, te presudi Osnovnog suda u Prijedoru broj 077-0-P-06-000383 od 24.1.2007. godine i presudi Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Gž-07-000833 od 25.10.2007. godine, i to:

- iznosa od 200,00 švicarskih franaka (CHF) mjesečno počev od 2.9.1991. godine do 22.5.1997. godine, od 1.10.1999. godine do 30.9.2001. godine i od 1.10.2001. godine do 30.9.2002. godine, sa zakonskom zateznom kamatom na navedenu valutu računajući od petog u mjesecu za tekući mjesec za svaki pojedinačni iznos do konačne isplate;
- iznosa od 300,00 CHF mjesečno počev od 2.2.1990. godine do 2.9.1997. godine
- iznosa od 200,00 CHF mjesečno počev od 2.9.1991. godine do 22.5.1997. godine sa zakonskom zateznom kamatom na navedenu valutu računajući od petog u mjesecu za tekući mjesec za svaki pojedinačni iznos do konačne isplate i da su navedena novčana potraživanja zastarjela (stav 1).

Utvrđeno je nedopuštenim rješenje o izvršenju Osnovnog suda u Novom Gradu broj 76 0 I 023982 16 I od 27.10.2016. godine, kojim je dozvoljeno izvršenje naplatom novčanih potraživanja iz stava 1. ove presude, zabilježbom, procjenom vrijednosti i prodajom nekretnina tužitelja iz zk. izvadka broj 4561 k.o. N.G. (stav 2).

Obavezana je tužena da tužitelju nadoknadi troškove spora u iznosu od 3.210,00 KM, u roku od 30 dana od dana donošenja presude (stav 3).

Presudom Okružnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 081547 19 Gž od 4.2.2022. godine, žalba tužene je djelimično usvojena i prvostepena presuda preinačena tako što je odbijen tužbeni zahtjev u dijelu kojim se traži utvrđenje da tuženoj ne pripada pravo da zahtjeva naplatu prinudnim putem novčanih potraživanja iz presude Osnovnog suda u Prijedoru broj 077-0-P-06-000383 od 24.1.2007. godine i presude Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Gž-07-000833 od 25.10.2007. godine, i to iznosa od 300,00 CHF mjesečno počev od 2.2.1990. godine do 2.9.1991. godine i iznosa od 200,00 CHF mjesečno počev od 2.9.1991. godine do 22.5.1997. godine, sa zakonskom zateznom kamatom na navedenu valutu računajući od petog u mjesecu za tekući mjesec za svaki pojedinačni iznos do konačne isplate, slijedom čega je odbijen zahtjev i u dijelu kojim se traži da se utvrdi nedopuštenim rješenje o izvršenju Osnovnog suda u Novom Gradu broj 76 0 I 023982 16 I od 27.10.2016. godine, kojim je dozvoljeno izvršenje naplatom novčanih potraživanja na temelju presude Osnovnog suda u Prijedoru broj 077-0-P-06-000383 od 24.1.2007. godine i presude Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Gž-07-000833 od 25.10.2007. godine, u iznosu od 300,00 CHF mjesečno počev od 2.2.1990. godine do 2.9.1991. godine i iznosa od 200,00 CHF mjesečno počev od 2.9.1991. godine do 22.5.1997. godine, zabilježbom, procjenom vrijednosti i prodajom nekretnina tužitelja iz zk.ul. broj 4561 k.o. N.G.

U preostalom dijelu žalba tužene je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Obavezana je tužena da tužitelju nadoknadi troškove spora u iznosu od 1.385,00 KM, u roku od 30 dana.

Obavezan je tužitelj da tuženoj nadoknadi troškove žalbenog postupka u iznosu od 526,50 KM, u roku od 30 dana.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužitelj u dijelu kojim je odbijen tužbeni zahtjev, zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se pobijana presuda preinači i tužbeni zahtjev usvoji, a tužena obaveže na naknadu troškova na ime sastava revizije u iznosu od 1.316,25 KM.

U odgovoru tužena predlaže da se revizija odbije, a tužitelj obaveže na naknadu troškova na ime sastava odgovora u iznosu od 842,40 KM.

Revizija nije osnovana.

Tužena je, kao tražilac izvršenja, podnijela Osnovnom sudu u Novom Gradu 14.10.2016. godine prijedlog za izvršenje protiv tužitelja, kao izvršenika, radi prinudne naplate potraživanja na ime zakonskog izdržavanja. Prijedlog je zasnovan na izvršnim ispravama, i to prvostepenoj presudi Osnovnog suda u Novom Gradu broj P-211/00 od 8.4.2004. godine i drugostepenom rješenju Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Gž-06-000353 od 23.3.2006. godine, odnosno prvostepenoj presudi Osnovnog suda u Prijedoru broj 077-0-P000383 od 24.1.2007. godine i drugostepenom presudi Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Gž-07-000833 od 25.10.2007. godine.

Tužena je temeljem navedenih izvršnih isprava pokrenula izvršni postupak podnošenjem 20.8.2008. godine prijedloga Osnovnom sudu u Prijedoru, sa zahtjevom da se naplata

potraživanja izvrši na plati izvršenika koju ostvaruje u Š. Prijedlog je usvojen rješenjem broj 77 0 I 002967 08 I od 27.5.2009. godine, a ukinut i odbačen rješenjem od 13.4.2010. godine.

Tužena je takođe temeljem navedenih izvršnih isprava pokrenula postupak izvršenja u Š. podnošenjem prijedloga 28.9.2010. godine, a sud u B. je presudom broj SR 2010.161/ss od 7.2.2011. godine prijedlog odbio sa obrazloženjem da je izreka presuda nejasna. Rješenjem Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 V 017092 15 V od 29.10.2015. godine odbačen je prijedlog predlagača S.M. za priznanje presude broj SR 2010.161/ss od 7.2.2011. godine, koja je postala pravosnažna sa 5.4.2011. godine, u dijelu koji glasi: „Postupak prinudnog izvršenja se odbija“, a priznata u dijelu koji glasi: „Tužiteljica se obavezuje da tuženom plati odštetu od Fr. 299,00 (uključujući Fr. 211,00 kao PDV)“. Žalba protupredlagateljice M.M. odbijena je rješenjem Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 V 017092 15 Gž od 28.1.2016. godine.

Prijedlogom od 14.10.2016. godine tužena traži da se njeno novčano potraživanje iz izvršnih isprava prinudno naplati popisom, procjenom i prodajom nekretnina tužitelja upisanih u zk.ul. broj 4561 k.o. N.G.

Rješenjem Osnovnog suda u Novom Gradu broj 76 0 I 023982 16 I od 27.10.2016. godine prijedlog za izvršenje je usvojen, a rješenjem od 20.7.2017. godine prigovor izvršenika je odbijen.

Tužitelj pozivom na odredbe člana 379 stav 2 u vezi sa članom 372 Zakona o obligacionim odnosima, traži da se utvrdi da tužena nema pravo na naplatu potraživanja prinudnim putem i da je rješenje o izvršenju nedopušteno zbog zastare potraživanja.

Presudom Osnovnog suda u Novom Gradu broj 76 0 P 025644 17 P od 5.10.2018. godine, usvojen tužbeni zahtjev tužiteljice S.P.-M. protiv tužene M.M. i nedopuštenim proglašeno rješenje o izvršenju Osnovnog suda u Novom Gradu broj 76 0 I 023982 16 I od 27.10.2016. godine, vezano za 1/2 dijela kuće koja se nalazi na nekretninama označenim kao k.č. broj 35/1 upisanih u zk.ul. broj 4561 k.o. N.G. odnosno u list nepokretnosti broj 1806 k.o. N.G. 1, te u tom dijelu izvršni postupak obustavljen.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240 stav 2 Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), primjenom odredbe člana 372 stav 1 i 379 stav 1 i 2 Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93 do 74/04 -u daljem tekstu: ZOO), prvostepeni sud usvaja tužbeni zahtjev u cijelosti.

Polazeći od dana pravosnažnosti izvršnih isprava (23.3.2006. godine / 24.10.2007. godine) odnosno od dana izvršnosti (23.4.2006. godine /24.11.2007. godine) i utvrđenja da je prijedlog za izvršenje podnesen 13.7.2016. godine (što je datum sačinjavanja prijedloga), pozivom na odredbe člana 379 stav 2 u vezi sa članom 372 stav 1 ZOO, prvostepeni sud cijeni da je nastupila zastara potraživanja. Sud je stava da se dospjeli neisplaćeni obroci koji proizilaze iz prava izdržavanja, „tretiraju kao obična potraživanja koja zastarjevaju zbog nemarnosti primaoca izdržavanja“.

Stav je prvostepenog suda da podnošenjem prijedloga za izvršenje od 20.8.2008. godine nije došlo do prekida zastarjevanja, jer je izvršni postupak „obustavljen, odnosno prijedlog odbijen“ (član 389 stav 2 ZOO).

Prvostepeni sud je odbio prigovor litispendencije cijeneći da je u parnici broj 76 0 P 025644 17 P odlučeno o nedopuštenosti izvršenja na suvlasničkom dijelu tužiteljice S. P.-M. od 1/2 dijela na nekretninama iz zk.ul. broj 4561 k.o. N.G., a koji suvlasnički dio je utvrđen po osnovu zajedničkog sticanja u bračnoj zajednici sa tužiteljem iz ove parnice.

Drugostepeni sud cijeni da je žalba tužene djelimično osnovana i da je prvostepeni sud pogrešno zaključio da tužena nema pravo da traži izvršenje zasnovano na presudi Osnovnog suda u Prijedoru broj 077-0-P000383 od 24.1.2007. godine i presudi Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Gž-07-000833 od 25.10.2007. godine, odnosno naplatu novčanog potraživanja u mjesečnom iznosu od 300,00 CHF za period od 2.2.1990. godine do 2.9.1991. godine i od 200,00 CHF za period od 2.9.1991. godine do 22.5.1997. godine.

Stav je drugostepenog suda da se potraživanja koja su utvrđena pravosnažnom sudskom odlukom pravno tretiraju kao *nova potraživanja iz novonastalih obaveza*, zbog čega za ovakva nova potraživanja više ne vrijedi rok zastare koji se odnosio na ranija potraživanja koja su bila predmet tužbenog zahtjeva, već novi opšti objektivni rok od 10 godina koji počinje teći drugi dan iza dana pravosnažnosti sudske odluke ili odluke drugog nadležnog organa, odnosno drugi dan nakon postignute nagodbe, s tim da ovaj rok važi i za potraživanja za koja zakon inače predviđa kraći rok zastare.

Iznimka, po shvatanju suda, postoji samo u odnosu na povremena potraživanja koja *dospjevaju ubuduće (pro futuro)* za koja vrijedi rok zastare od 3 godine propisan članom 372 ZOO računajući od dospelosti svakog pojedinog davanja, ali ako su povremena potraživanja već dospjela u cijelosti kao što to jeste kada je u pitanju potraživanje zasnovano na presudi Osnovnog suda u Prijedoru broj 077-0-P000383 od 24.1.2007. godine i presudi Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Gž-07-000833 od 25.10.2007. godine, trogodišnji zastarni rok se ne primjenjuje.

Iz tih razloga drugostepeni sud djelimično usvaja žalbu tužene i preinačava prvostepenu presudu tako što odbija tužbeni zahtjev u odnosu na potraživanje zasnovano na presudi Osnovnog suda u Prijedoru broj 077-0-P000383 od 24.1.2007. godine i presudi Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Gž-07-000833 od 25.10.2007. godine, dok u preostalom dijelu koji se odnosi na potraživanje zasnovano na presudi Osnovnog suda u Novom Gradu broj P-211/00 od 8.4.2004. godine i rješenju Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Gž-06-000353 od 23.3.2006.godine, žalbu tužene odbija i prvostepenu presudu u tom dijelu potvrđuje.

Drugostepena odluka je pravilna i revizioni navodi je ne dovode u opravdanu sumnju.

S obzirom da drugostepenu odluku pobija samo tužitelj, predmet odlučivanja po reviziji jeste odbijajući dio tužbenog zahtjeva koja se odnosi na zahtjev da se utvrdi da tužena nema pravo da traži prinudnu naplatu i da je nedopušteno rješenje o izvršenju zasnovano na presudi Osnovnog suda u Prijedoru broj 077-0-P000383 od 24.1.2007. godine (u daljem tekstu: prvostepena presuda) i presudi Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Gž-07-000833 od 25.10.2007. godine (u daljem tekstu: drugostepena presuda).

Revizija se iscrpljuje u isticanju prigovora zastarjelosti (član 379 stav 2 u vezi sa 372 stav 1 ZOO), prigovora presuđene stvari (član 67 stav 1 tačka 4 u vezi sa članom 196 ZPP) i prigovora „neizvršivosti presude“ (član 27 stav 1 Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14 i 66/18 – u daljem tekstu: ZIP).

Prvostepenom presudom djelimično je usvojen tužbeni zahtjev M.M. (tužena u ovoj parnici) i izmjenjeno sudsko poravnanje zaključeno 11.7.1989. godine pod brojem P -639/86, tako što je obavezan tuženi S.M. (tužitelj u ovoj parnici) da tužiteljici M.M. plati na ime zakonskog izdržavanja mjesečno iznos od 300,00 CHF za period od 2.2.1990. godine do 2.9.1991. godine, te iznos od 100,00 CHF za period od 2.9.1991. godine do 22.5.1997. godine, za period od 1.10.1999. godine do 30.9.2000. godine i za period od 1.10.2001. godine do 30.9.2002. godine, sa zateznom kamatom za svaki mjesečni iznos, zajedno sa troškovima spora u iznosu od 4.874,00 KM. U preostalom dijelu preko dosuđenog zahtjev je odbijen.

Drugostepenom presudom žalbe stranaka su djelimično usvojene i prvostepena presuda preinačena u odbijajućem dijelu, tako što je tuženi obavezan da za period od 2.9.1991. godine do 22.5.1997. godine umjesto dosuđenog iznosa od 100,00 CHF plaća iznos od 200,00 CHF, te u dosuđujućem dijelu tako što je odbijen zahtjev tužiteljice za plaćanje izdržavanja za period od 1.10.1999. godine do 30.9.2000. godine i za period od 1.10.2001. godine do 30.9.2002. godine. U preostalom dosuđujućem dijelu žalba je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Presuda je postala pravosnažna sa 25.10.2007. godine, a izvršna sa 25.11.2007. godine.

Prijedlog za izvršenje, prema prijemnom pečatu suda, zaprimljen je 14.10.2016. godine.

ZOO u članu 379 stav 1 predviđa da sva potraživanja koja su utvrđena pravosnažnom sudskom odlukom ili odlukom drugog nadležnog organa ili poravnanjem pred sudom i drugim nadležnim organom, zastarjevaju za 10 godina, pa i ona za koja je inače zakonom predviđen kraći rok zastarjelosti. Prema stavu 2 ovog člana, sva povremena potraživanja koja *proistječu* iz takvih odluka ili nagodbe i *dospijevaju ubuduće* zastarjevaju u roku predviđenom za zastaru povremenih potraživanja (po članu 372 stav 1 ZOO to je rok od 3 godine od dospelosti svakog pojedinog davanja).

Pravilno je drugostepeni sud cijenio da tužena ima pravo zahtjevati prinudnu naplatu po prvostepenoj i drugostepenoj presudi jer to pravo nije zastarjelo.

Iznimka koja je propisana stavom 2 člana 379 ZOO postoji samo u odnosu onih povremenih potraživanja koja proizilaze iz pravosnažne sudske odluke ili poravnanja i dospijevaju ubuduće. Ako su takva povremena potraživanja dospjela u cijelosti, kao što je to u konkretnom slučaju s obzirom da je obaveza plaćanja izdržavanja utvrđena za ograničene vremenske periode bez odrednice za plaćanje ubuduće, tada se primjenjuje opšti zastarni rok od 10 godina, a samo ako se radi o još nedospjelim potraživanjima u budućnosti ona će zastarjevati u posebno predviđenom roku iz člana 372 ZOO (3 godine), računajući od dospelosti svakog pojedinog davanja.

Neosnovan je prigovor revizije da presuda suda u Š. ima pravnu prirodu presuđene stvari, kod toga da navedena presuda u postupku priznanja inostrane sudske odluke nije priznata u dijelu kojim je odlučeno da se prijedlog M.M. za prinudno izvršenje sudske odluke odbija.

Revident se u reviziji, kao i u činjeničnim navodima tužbe, poziva na povredu odredbe člana 27 stav 1 ZIP smatrajući da postoji nesaglasnost izvršne isprave i usvojenog prijedloga za izvršenje. Ovim članom ZIP je propisano da je izvršna isprava podobna za izvršenje ako su u njoj naznačeni tražilac izvršenja i izvršenik te predmet, vrsta, obim i vrijeme ispunjenja obaveze.

Na temelju prvostepene i drugostepene presude, kao izvršnih isprava, tužena je kao tražilac izvršenja tražila (i izvršni sud usvojio) izvršni prijedlog radi isplate zakonskog izdržavanja u mjesečnim iznosima od 300,00 CHF za period od 2.2.1990. godine do 2.9.1997. godine i u mjesečnim iznosima od 200,00 CHF za period od 2.9.1991. godine do 22.5.1997. godine, sa zakonskom zateznom kamatom za svaki mjesečni iznos. Izrekom prvostepene i drugostepene presude tužitelj je kao izvršenik obavezan da isplati zakonskog izdržavanja u mjesečnim iznosima od 300,00 CHF za period od 2.2.1990. godine do 2.9.1991. godine i u mjesečnim iznosima od 200,00 CHF za period od 2.9.1991. godine do 22.5.1997. godine, sa zakonskom zateznom kamatom za svaki mjesečni iznos.

Rješenjem broj 76 0 I 023982 16 I od 20.7.2017. godine odbijen je prigovor izvršenika koji je bio zasnovan na prigovoru nenadležnosti suda u Republici Srpskoj, a kao neblagovremen odbaćen podnesak od 10.1.2017. godine označen kao dopuna prigovora godine u kom je istaknut prigovor zastarjelosti i nesaglasnosti izreke izvršne isprave i prijedloga za izvršenje.

Rješenjem Okružnog suda u Prijedoru broj 76 0 I 023982 17 Gži od 13.11.2019. godine, usvojena je žalba izvršenika i ožalbeno prvostepeno rješenje broj 76 0 I 023982 16 I od 20.7.2017. godine ukinuto i predmet vraćen na ponovno odlučivanje.

Rješenjem broj 76 0 I 023982 16 I od 3.8.2020. godine izvršni sud je usvojio prigovor izvršenika, ukinuo sprovedene radnje i izvršni postupak u cijelosti obustavio, dok je kao neblagovremen odbacio podnesak izvršenika od 10.1.2017. godine. Rješenjem Okružnog suda u Prijedoru broj 76 0 I 023982 20 Gž od 18.11.2021. godine, povodom žalbe tražioca izvršenja i po službenoj dužnosti, ožalbeno prvostepeno rješenje je ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak (nema podataka o novoj odluci povodom prigovora izvršenika).

Imajući u vidu sadržinu odredbe člana 47 i 49 ZIP, o svim prigovorima protiv rješenja o izvršenju odlučuje izvršni sud, što znači da će taj sud, a ne sud u parničnom postupku, cijeliti osnovanost prigovora o nesaglasnosti izvršne isprave i prijedloga za izvršenje.

Zahtjev tužene za naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na reviziju u iznosu od 842,40 KM nije osnovan u smislu odredbe člana 387 stav 1 ZPP, a pored toga ovaj sud cijeni da svojom sadržinom nije bio od odlučnog značaja za odluku po reviziji.

Temeljem odredbe člana 248 ZPP odlučeno je kao u izreci.

Predsjednica vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić